

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Holnap na. noz. ardu:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérő vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyen szám ára 1 kr.

NAGYVÁRAD, decz. 29.

„Ahol a munkabér lehető olcsó.“

Ha valahol a pénzvilág alkalmas helyet keres tőkéje számára s valami iparvállalatot létesít, úgy szokták feltüntetni, mintha csak azért tenné ezt, hogy a szegény vidékek lakosságának kenyeret adjon; magát azt a gyárat pedig nagy áldásnak, a vidék jóltevőjének hirdetik.

Innét van azután, hogy mikor az állam szándékozik valahol gyárat állítani, megmozdul a vidéknek minden valamire való városa és magának kéri azt a legeslegujabb áldást. Megmozdítanak minden követ. Első dolog, hogy képviselőjükhöz szaladnak, figyelmeztetik ígéreteire, melyeket a választásnál tett nekik. Azután deputációkat menesztenek egyik államtitkártól a másikhoz, egyik minisztertől a másikhoz.

Később megindul az egymásra való licitálás. Mintha csak árverés lenne, az a jelszó: ki ad többet érte?

És mikor beérkeztek a nyitott és zárt ajánlatok, akkor a kormány kitünteti kegyével azt a várost, amelyiknek képviselője legjobban tudja érvényesíteni befolyását, legjobban tudja megfizettetni nehéz napokban tett szolgálatait. Legtöbb esetben még attól is eltekintenek, amit a gyár helyének megállapításánál irányelvül tűztek ki közegeiknek.

Még csak egy rövid hír jelent meg a fővárosi újságok vasárnapi számában arról, hogy a pénzügyminiszter elhatározta egy új dohánygyár felállítását, már is megindult a hajszja, a versengés a vidéki

városok között *Sopron* áll most első helyen, de ez aligha fogja megkapni. Fabinyi nagyon csendes ember. Tegnap már megmozdult *Balassa-Gyarmat*, melynek Latkóczy Imre, a belügyi államtitkár a képviselője. Ő ugyan elég befolyásos ember, de ezért nem bizakodnak el a balassa-gyarmatiak. Küldöttséget menesztenek a miniszterekhez, kifejtik előttük, hogy a nép szegény, szülökeit elpusztította a filloxéra, továbbá, hogy az Ipoly völgye nagyon alkalmas a dohánytermesztésre, sőt már ígérnek is — ingyen telket mindjárt a vasút mellett.

Kétségkívül meg fog mozdulni a mi városunk is. Ránk is férne a már kétszer megígért dohánygyár. Van nagynevű és nagy befolyású képviselőnk is, — de megkapni bajosan fogjuk. Ha akkor nem adta nekünk Tisza, mikor a hatalom tetőpontján állott, ma nehezen fogja kieszközölni. Főképp, ha a versengők közé áll — *Eger*, amelynek a mellett, hogy közel esik Verpeléhez az a nagy előnye van, hogy (két szavazattöbbséggel) magát a pénzügyminisztert választotta képviselőjévé

Csak most térek át arra, amit e czikk homlokára írtam.

A pénzügyminiszter azt az utasítást adta a dohányjövődék igazgatóságának, hogy olyan vidéken keressen helyet az új dohánygyárnak, »ahol a munkabér lehető olcsó.«

Hát ennyire jutottunk már, hogy a kormány maga is nyíltan vallja a kapitalizmusnak egyik titkolt elvét?! Azt tudtuk eddig is, hogy a nagy tőke nem azért keresi a szegény hegyi vidéket,

mintha a szegény lakosokon akarna segíteni, hanem azért, mert ott olcsó a telek, kéznél a patak vize, olcsó a fa, mindenek felett pedig azért, mert — *olcsó a napszám és így nagyobb a rebach, nagyobb lesz a dividenda*. De az államnak nem szabad ilyen tekintetek által vezetetni magát. Az államnak, ha a polgárok érdeke úgy kívánja áldozatokat kell hoznia, de rebachra spekulálnia s a tisztességes munkabért lenyomnia nem szabad.

Városunk társadalmának mindent el kell követnie, hogy megkapjuk az új dohánygyárat. De ezek után nem lesz meglepő, ha azzal utasítanak el bennünket, hogy — nálunk nem olcsó a munkabér.

Meghirdetett törvények.

A hivatalos »Budapesti Közlöny« tegnap száma több szentesített törvényt közöl, így az 1896. évi XXXIV. tczikket a svájci szövetséggel a büntetések kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés becikkelyezése tárgyában; — az 1896. XZXV tczikket az indemnyitől és az ujonezállításról, végre az új közigazgatási bíróság ügyrendjét.

A jövő évi költségvetés.

A jövő évi állami költségvetést a pénzügyi bizottság tudvalevőleg letárgyalta s jelentésével együtt a Háznak betérjesztette, ennél fogva tárgyalásra tűzhető lett volna. A karácsonyi szüneteket megelőző utolsó ülésen azonban nem tűzte napirendre. Szilágyi elnök kétségkívül a Bánffy báró intencziója szerint, hanem néhány apróbb javaslatot vett föl a január 11-én összeülő képviselőház napirendjére. Értesülésünk szerint a kormány terve eredeti-

A „TISZANTÚL“ TARCZÁJA.

A gyerekek.

Írta: WALTON RÓBERT.

Az öreg nyugalmazott huszárezredes, Csáky Bálint, a csinos kis vadászakban beszélgetett Kövessyvel, a főispánnal; az asztalon reggelizés nyoma látszott s ezt bizonyította a félig üres cognac-üveg is. Pipázgattak s diskuráltak, de nem a politikáról, mert az öreg amolyan huszárosan ellenzéki volt, különösen a mióta gazdálkodik, a főispán pedig kormánypárti volt. Tisztelték egymás elveit s nem politizáltak, hanem mint régi barátok egymás buját-baját panaszolgatták. A huszárezredes egy kicsit — haragos — hangosan beszél s nagyon emelgeti a balkezét.

— A famba is nem tudom, hogy mi a kő ütött bele! Egyetlen fiam, szép birtok néz reá, elvégezte a jogot, tartalékos huszárhadnagy és itthon akar maradni gazdálkodik. Hát jó, legyen gazda, nagyon szép dolog az, hanem ahhoz még gyerek; mindössze 23 éves; a míg itt vagyok én nincs reá szükség. Menjen ki a világra, lásson valamit, csináljon adósságot, — nem bánom, sőt örvendek, mert azon tul kell esni mindenkinek. — De nem; ő itthol ül, kijár a mezőre, virágot szed, vagy olvas, talán verset is csinál! Fél éjszakákat élül a tornáczon s nézi a holdat; ábrándozik, mint egy leány. — Nem tudom, miféle vér foly az erei-

ben. Szegény, boldogult anyja volt ilyen csendes, — de ő asszony volt — ez pedig fia s annyi huszárvér nincsen benne, mint a körömbe. Egészen el vagyok keseredve miatta.

A főispán csendesen hallgatta a huszáros kifakadást, aztán ő is elkezdett panaszkodni, miután sóhajtott egyet.

— Bár az én leányom lenne a te fiad s a te fiad az én leányom! Mert az én Ilonkám egész fiu, — úgy lovagol, mint egy huszár, viv, mint egy spanyol grand s vadászik akár napokon át, hiszen ma is csak az ő kunyorálására jöttem el. A ki még eddig megkérte, azoknak mind szemébe mondta meg, hogy ostobának tartja, hát hogyan szeresse meg akkor? — Nagyon is eleven az Ilonka, — nagyon látszik rajta, hogy szegény anyja korán itt hagyta...

Igy beszélgettek az öregek s mindkettő irigyelte a másik baját, — milyen szívesen kicserélték volna egymás gyermekét, ha lehetett volna...

* * *

A vadászak előtt élénk világ volt. Ilonka körül egy huszárfőhadnagy, Déry Zoltán és Nagy Miklós, a szomszéd földbirtokos ugyancsak csapták a szelet. Odébb tőlük a főispáni titkár beszélgetett az aljegyzővel, a ki most először van ilyen előkelő vadászatban. Szegény szülők gyermeke volt s csak a »gyerekek«-nek köszönheti, hogy ennyire vitte. A »gyerekek«-nek jó barátja, osztálytársa volt, megszerették egymást s együtt végezték az egyetemet is — az

öreg huszárezredes költségén. Szelid, csendes fiatal ember volt s nagyon szerette a gyereket.

Az udvaron lovász legények igazították a lovakat, a nyeret, majd pedig sétáltatták azokat, egy másik lovász pedig az agarakat tartotta pórázon, — várakozó állapot uralkodott az egész társaságon.

Déry Zoltán épen egy érdekes vadászkalandját mesélgette Ilonkának, a mikor feléjük fordulva az aljegyző udvariasan kérdezte.

— Vajjon hol van Zsiga?

Déry abban hagyta a mesét, Ilonka figyelő szemekkel fordult a kérdező felé s mindjárt meg is adta a csipős választ.

— Megint nagyon udvarias a gyerek. Talán a galambjait eteti, — mi pedig várakozunk reá!

Épen akkor lépett ki Zsiga, a »gyerekek« az istálló ajtaján s a társaság felé tartott. Magas, szálas növésű fiatal ember, szőke selyemfinom bajuszkával, nevető kék szemekkel, magas homlokkal.

— Boesássanak meg, egy kis baj van. A »Szellő« nem indulhat, megrándult a lába!

— Hát ott van a csikó, — add ide, meglovagolom én; szólott a főhadnagy.

— Jól van; ha akarod, ám legyen. De nem nagyon biztatlak vele. Még nincs betanítva, minduntalan kitör.

— Ne félts engem, gyerek. Csak vezeted elő!

— A mint neked tetszik, én nem bánom.

leg az volt, hogy az újévnek már az első héten megkezdje a költségvetés tárgyalását s az volta hite, hogy az eltart körülbelül két hónapig. A nemzeti pártnak és az Ugron-pártnak az az elhatározása azonban, hogy a költségvetés tárgyalásán csak épp jelezni fogja álláspontját és nagyobb vitát nem provokál, abban részt nem vesz, arra bírta a kormányt, hogy a költségvetési törvényjavaslat tárgyalását későbbre tűzesse ki s magát a tárgyalás idejét kihuzza, mert nincs készen semmi fontosabb javaslat, a melylyel a Házat hosszabban foglalkoztathatná, így aztán elkövetkezhetnék az a parlamenti szempontból merőben szokatlan eset, hogy a képviselőházat már februárban haza kellene küldeni téli nyaralásra.

Fölmentett főudvarmester.

Király ő Felsége báró V é c s e y Sándort, József főherceg főudvarmesterét, ezen állásától saját kérelmére felmentette s hű és eredményes szolgálataiért elismerését nyilvánította.

Képviselőválasztás.

A pétervásári kerületben tegnap volt a pótválasztás. Egy jelölt volt: gróf Károlyi László, akit Mednyánszky Sándor pártelnök a jelölési idő letelte után, egyhangulag megválasztott képviselőnek jelentett ki. Gróf Károlyi László a nemzeti párthoz tartozik.

Korotnai dr. bünpöre.

— A végtárgyalás második napja. —

Az elnök délelőtt tizedfél órakor megnyitja az ülést s konstatálja, hogy a beidézt tanúk valamennyien megjelentek.

Polónyi Géza: Tudomásom van róla, hogy Török Lina ellen a vádat visszavonták, kérem ez iránt a magánpanaszost meghallgatni. Az ügyész irtól pedig azt óhajtanám tudni, vajjon a bevallott értékeken kívül egyebet is keres-e Korotnai vádlotton.

Vaisz Sándor dr. (Török Lina védője): Én szintén kérem a törvényszéket, kegyeskedjék megkérdezni a magánpanaszost, vajjon véden-czemet illetőleg visszavonja-e a vádat.

Hindy Attila dr. (Hets Ödön helyettese): A vádat Török Lina ellen tényleg elejtem, tekintettel arra, hogy már eléggé megbűnhődött, s tekintettel arra, hogy hat évig hűségesen szolgálta az özvegyet.

Az ügyész: Kérem meghallgatni magát a magánpanaszost is, vajjon visszavonja-e a vádat. A mi pedig azt a kérdést illeti, hogy Ko-

rotnai dr. ellen a bevallott ingókon kívül egyéb követelést is fogok-e támasztani, arra nézve csak a bizonyítási eljárás befejezése után fogok nyilatkozni.

Az elnök (Patsuhoz): Visszavonja a vádat?

— Visszavonom.

— Beleegyezik-e abba, hogy az 500 forintot, melyet lefoglaltak nála, kiadjuk neki?

— Beleegyezem.

— E szerint kimondom, hogy Török Lina megszünt vádlott lenni s mint tanút fogom kihallgatni.

A törvényszék Vaisz Sándor dr. kérésére nyomban ítélet alakjában kihirdeti, hogy Török Lina ellen az eljárást a vád visszavonása következtében megszünteti.

Török Lina nyomban elhagyta a vádlottak padját.

Polónyi Géza arra kéri a törvényszéket, hogy a btk. 116. §-a alakjában már most Korotnai dr. ellen is szüntesse meg az eljárást. A 116. §. ugyanis azt mondja, hogy a magánfél, a mennyiben a törvény kivételt nem tesz az ítélet kihirdetése előtt indítványát vissza is vonhatja. A 115. §. esetében mindazonáltal, tudnillik, ha valamely büntett vagy vétség elkövetésénél többen működtek közre s a bűnvádi eljárás valamennyi ellen csak a magánfél indítványára indítható meg, az esetben az indítványnak a közreműködők egyikére nézve történt visszavonása az eljárás megszüntetését eredményezi a többiek ellen is.

Az ügyész: Korotnai ellen hivatalból lévén üldözendő az elkövetett büntett, vele szemben az eljárás folytatását kéri. Így döntött a törvényszék is.

Most a pör klasszikus tanujára, Bercsy Lászlónéra szül. Manno Katalinra került a sor.

Az elnök: Ismeri Korotnait?

A tanu: Ismerem.

— Arról van szó, hogy öntől egy este valami szivességet kért. Mondja el, hogy mit beszéltek.

— Korotnai éjfél tájban meglátogatott. Azt mondta, nagy bajban van, segítek rajta. Elbeszélte, hogy Patsunétól egy briliáns függőt kapott s most azzal gyanúsítják, hogy azt lopta. Ő, ugymond, a rendőrségnél azt vallotta, hogy a függőt tőlem kapta s kért, hogy ha kihallgatnak, vállaltam el, hogy a függő csakugyan tőlem való.

— Milyen kedélyállapotban volt?

— Izgatott volt.

— Állítólag le is irta a függőket.

— Igen.

— És mit mondott, milyen uton szerezte volna öntől?

— Hogy vette.

— Ez pedig nem igaz. Önnek sohasem volt ilyen butorja.

— Nem volt.

— Nagyon kétségbeesettnek mutatkozott? — Igen. Mondta, hogy egy emberéletet mentek meg, ha elvállalom a függőket s hogy vannak az ember életében pillanatok, a mikor meggondolatlan dolgot tesz.

Polónyi: Fenyegette önt valamivel?

— Nem.

— És mire határozta ön el magát?

— Rögtön eltökéltem magamban, hogy nem teljesítem kívánságát.

— Nem volt önnek a férjével a miatt valami kellemetlensége?

— Nem volt. Csak azt mondta, hogy az igazat valljam.

— Való az, hogy a doktor ur egy izben azzal dicsekedett, hogy egy forintot megtakarított, mert nem ebédelt.

— Igaz, dicsekedett vele.

— Önt Korotnai Patsunéhoz is elküldte egyszer. Mondja meg mi czélból?

— Arra kért, hogy menjek el Patsunéhoz s vegyek meg a számára egy frakkot, meg egy öltönyt.

— Milyen embernek ismeri Korotnait?

— Nagyon spórolós.

— Ő maga mondott önnek erre jellemző dolgokat?

— Mondott.

— (Korotnaihoz.) Hallotta Becskyné vallomását. Mit szól hozzá?

— Én elmondtam neki, hogy a rendőrségnél mit vallottam. De azt nem mondtam, hogy a fülbevalóról mondja azt, hogy tőle szereztem. Csak arra kértem, hogy segítsen rajtam, de azt, hogy hamis tanúságra csábítsam, eszemágában sincs.

Becskyné a szemébe mondja, hogy arra kérte, hogy a fülbevalót vállalja el magáénak.

Korotnai: Ujból tagadja ezt.

Richter: Ön azt is mondta, hogy vannak az ember életében pillanatok, mikor meggondolatlanságot követ el?

Korotnai: Én azt az első percztől fogva mondtam, hogy olyan meggondolatlan cselekedetet tettem, melyre ma nem volnék képes.

— Az elnök: Beszélte öngyilkosságról is?

Korotnai: Nem tudom. De hiszen én az első percztől fogva el voltam szánva, hogy magam bíraskodjak magam fölött.

Kassay Lajos polgári rendőr tanu vallja, hogy mikor egyedül maradt Korotnaival a házkutatást megelőző reggel, az orvos megjelent a főkapitányságnál s eladta, hogy a függőt évek előtt Reecskynétől, vagy Becskynéhez s vette. Mikor egyedül maradtak, esedezve fordult a

És oda szólott a lovásznak, hogy nyergelje meg a csikót.

Az egész beszélgetés alatt olyan közönyösen, nyugodtan szólott a gyerek, kissé szinte unottan, valami olyan esendesség, higgadság volt a hangjában, — s oda sem ügyelt arra, hogy Ilonka egy pillanatra sem veszi le róla a szemét.

— Maga gyerek, itt egy órahosszant is várakoztat minket egy lóért, — talán meg is feledkezett rólunk? De hát igaz, nem is szokatlan, magától már megszokhattuk az ilyen udvariasságot! szólott Ilonka.

Zsiga egy pillanatra reá emelte mély, kék szeméit, aztán ugyanazzal a nyomasztó higgadsággal felelé.

— Igaza van, Ilonka!

A lovások megállottak a lovakkal s mindenki felült a lovára, csak Zsiga és Déry nem. Ilonkát Déry segítette a nyeregbe.

Elővezették a csikót is; almásszürke, finom lábú vékony nyaku, szép állat volt, — ijedező, ficzánkóló lépésben jött ki az istállóból.

A lovász tartotta a lovat, a mig Déry felült, aztán félreállott. A fiatal állat pedig táncolni kezdett, menekülni akart lovasától segy hatalmas ágaskodás után le is vetette a főhadnagyot s rohant a nyitott kapu felé. De ott állott a gyerek, a ki merészen megkapta a gyepelöt, egyet rántott a ló száján, másik kezével megragadta a nyeret egy bravouros ugrással a ló hátán termett.

Elállott lélegzettel lesték a körülállókat

kimenetelét a merész ugrásnak, csak az öreg huszárezredes, a ki épen akkor jelent meg a főispánnal a vadászlak ajtaján, kiáltotta oda jó kedvvel.

— Brávó gyerek! Mesteri ugrás!

Amikor már megindultak a poros uton s Ilonka Zsiga felé vezette lovát, még akkor is sebesen vert az Ilonka szive, hanem azért nem állotta meg, hogy ne csipkedte volna meg a gyereket:

— Maga nagyon merész volt, gyerek!

— Gondolja?

— Látom, persze keresi a feltűnést s a huszárt meg akarta csufolni. Örvendhet neki, mert sikerült...

Zsiga arca vörös lett a feltoluló vértől. aztán olyan furcsán érezte is magát: nagyon fájt neki az Ilonka bánása, — hiszen nem érdemel ilyent épen ő tőle... Nem tudott felelni semmit sem, csak reá nézett olyan esdeklő kéréssel, olyan szemrehányólag s aztán a folyton táncoló, ficzánkóló csikó oldalába szorította sarkantyuját, a mire a ló nagy ágaskodás és ugrálás után veszett vágatásban tört ki s nagy porfelhőt kavart fel maga után...

— Zsigát elragadta a lól kiáltotta Ilonka, valami olyan fájdalmas ijedt hangon, aztán végighuzott lovagkorbácsával pej lován s utána iramodott Zsigának.

A földbirtokos követte csak, de ő is felhagyott vele, mert a nyeregszija meglazult a lován.

Ilonka vágatva ment Zsiga után, — már

kiért a mezőre s látta az előtte rohanó csikót lovasával. — Utól kell érnie, — csak erre gondolt! A hely alkalmas a vágatásra, sima az ut... És ujra és ujra ütötte a lovát... A szél kibontotta fekete haját, vállára omlott, arca kipirult a vágatás hevétől s úgy égett arca, — de ő egészen a ló nyakára előre-hajolva még örültebb hajszára nógatta lovát.

Hajrá! Előre!

A nemes pára egészen elnyulva vágatott már, vékony lábai alig érintették a földet.

Már kezdték beérni Zsigát s mintha a csikó fáradni kezdene, lassabb a futása.

Ilonka már kiáltani szeretett volna és akart is, de látott valamit. — Zsiga az ostorral ráütött a csikóra...

— Menekülni akar tőlem s nem a ló ragadta el... villámlott át az Ilonka agyán.

Egy pillanatra visszatartotta a lovát, — úgy szorította valami a szivét, — úgy fojtotta valami a torkát... Mi ez?... Miért menekül előle, — hiszen ő szereti Zsigát... szereti nagyon, — most látja csak, hogy milyen erősen... Fáj neki, hogy Zsiga menekül előle, — hiszen ő nem üldözi, — csak szereti, szereti nagyon, szereti régóta, — csak nem tudta... Hát ilyen a szerelem, — ez nem hagyta őt nyugton, — ez üldözte őt még álmaiban is?...

Nem, — nem tér vissza; — utól kell érnie, — utól éri őt s megmondja neki, hogy szereti, szereti nagyon... aztán... aztán... aztán akkor visszamegy, visszatér...

És ujra vágatni kezd Ilonka, még jobban

detektivhez: »Ha Istent ismer, menjen el Becskynéhez s kérje meg, hogy vallja ugyanazt.«

Polónyi védő: Ismerete Korotnait?

— Igen.

— Bizalmasan?

— Nem.

— Ugy tudom, Bérczy kapitány is benn volt a szobában.

— Nem. Farkas tanácsosnál volt.

— Milyen benyomást tett ez a fölszólítás.

— Igen furcsa volt. Nem tudtam megmagyarázni.

— Ki volt-e zárva, hogy ön ezt neki megtegye?

— Hivatalos esküm tiltja, hogy ilyet tegyek?

— Tett-e mégis valamit Korotnai kértére?

— Nem.

— Azonnal referált a dologról a kapitánynak.

— Nem. Csak később a tanácsosnak.

— Önnek nem ígért semmit Korotnai?

— Nem.

— Nem is fenyegette?

— Nem.

Polónyi: Kérem ez ügyben Bérczy rendőrkapitány beidézését.

Az elnök (Korotnaihoz): Van-e valami megjegyzése a vallomásra?

— Nem tudom, hogy megkértem volna.

Petrás János hivatalnok az első hazai takarékpénztárnál, vallja, hogy ama napon, amelyen Patsuné meghalt, valaki Korotnai nevére 4000 frtot tett be, de később ezt az összeget kivették s Strausz Johanna névre újból betették. Nem tudja sem azt, hogy ki volt a betevő, sem azt, hogy ki vette ki a pénzt.

Vidats Dezső számfejtő a hazai takarékpénztárnál ugyanezt vallja.

A tanukat megeskettetik.

Az elnök felolvasta Becker Károly volt kerületi elüljárónak, Korotnai nagybátyjának vallomását. Becker azt vallotta, hogy ez év augusztus havában váltóra 3000 frtot adott Korotnainak.

Polónyi: (a vádlotthoz): Mit csinált a 3000 frttal?

— Kiváltottam részvényeimet, melyek a Hermesnél zálogban voltak.

Kosztimirovics György gyümölcskereskedő vallja, hogy október 30-án Korotnai nevére 4000 forintot tett a takarékpénztárba.

— Hogy jutott arra a gondolatra, hogy Korotnai nevére tegye be a pénzt.

— Az a feleségem kívánsága volt.

— És miért vette ki?

— Mert olvastam az újságban, hogy Korotnai bajba került s félttem, hogy elvesztem a pénzem.

serkenti lovát... Zsiga a patak felé megy... igen... ott a hidon utól éri... De ni, Zsiga nem lassítja lovát, pedig már közel a hid... sőt sarkantyút ad... át akarja ugratni a patakot... pedig a csikó még nem ugrott sohal...

— Zsiga!...

Már nem hallja azt Zsiga, tul van már a patakon, csakhogy elesett a lova és Zsiga messze hukott a köves telajon. És a következő pillanatban ugrik az Ilonka lova is — sikerült az ugrás, — aztán leugrik a lóról, azt szabadon engedi a csikó után s ő az alélt Zsiga mellett térdel s rimánkodó szókkal, szapora csókokkal élesztgeti az életre...

Zsiga kinyitotta szemeit.

— Maga az Ilonka?...

— Én vagyok, Zsiga...

— Tehát nem álmodom... pedig épen úgy van most, mint álmaimban... maga mellettem... érzem a csókját... nézek a maga csodás szép szemeibe... hallom a hangját... épen úgy, mint álmaimban... Mert én álmodom magáról mindig... szép, tündéri álmok... hiszen én olyan nagyon szeretem magát... és maga gyűlöl... megvet... gunyol...

— Nem, nem... én is, én is szeretlek. nagyon, kimondhatatlanul, örökké, édes Zsigám... Én is álmodtam felőled, mindig; olyan szép álmok voltak, — olyan boldog voltam, — de én nem tudtam, hogy ez a szerelem... Maga mindig olyan hideg, merev, nyugodt volt... nem közeledett hozzám... került engem. Ez fájt nekem, ez sértett engem. — Meg akartam

— Az mégis csak különös, hogy éppen Korotnai nevére tette be?

— Kérem az tiszta véletlen.

Richter: Gyakran volt pénze a takarékpénztárban?

— Volt.

— És milyen név alatt?

— Strausz Johanna név alatt.

Polónyi: Az egész 4000 forint a magáé volt?

— Nem csak ezeröttszáz forint. A többi részben a feleségéé, részben a kommitenseimé volt.

Strausz Johanna, a tanunak balkézről való felesége, vallja, hogy a négyezer forintot azért helyezte el Korotnai nevére, mert az neki tíz esztendeig házirosva volt. Strausz Johanna a 4000 forintról szóló takarékkönyvet be is mutatta a törvényszéknek.

Matyék Pál rendőr látta, a mint Kosztimirovics a négyezer forintot a takarékpénztárba tette.

Vadaszki Kázmér gyógyszerész ismeri Kosztimirovics Györgyöt. Azon a napon, melyen Korotnait letartóztatták, eljött hozzá s elbeszélte, hogy neki Korotnai neve alatt pénze van a takarékpénztárban. A tanu akkor azt tanácsolta neki, hogy vegye ki a pénzt s helyezze el más név alatt s mit Kosztimirovics meg is cselekedett.

Az ülést tíz percze felfüggesztik.

*

Az ítélet.

Budapest, decz. 29. (Saj. tud. táv.)

A délutáni tárgyalás folyamán megtartották a vád- és védbeszédeket, azután kihallgatták az orvos-szakértőket, akik Korotnait nagyon ideges embernek, de teljesen beszámíthatónak nyilvánították.

A törvényszék hosszabb tanácskozás után este hirdette ki az ítéletet. Korotnait **három évi börtönre és öt évi hivatalvesztésre** ítélte. A vizsgálati fogságból egy hónapot beszámítottak a büntetésbe.

Ugy a vádlott, mint az ügyész felebezett. Védő kérte Korotnai szabadrábra helyezését; de ezt a törvényszék megtagadta, mivel attól tartanak, hogy Korotnai öngyilkosságot követne el, ha szabadrábra helyeznék.

bosszolni magamat... és má... a mikor látam azt az ugrást, úgy féltettem magát! — De a bosszu... az az — mind nem hagyott békét... Aztán maga elrohant... azt gondoltam, hogy a csikó ragadta el... aztán maga után jöttem, vágattam egyedül... És most itt vagyok... szeretlek... nagyon...

*

A társaság visszakerelkedett a vadászlakhoz; tárgyalték a mai eseményeket, de eszökbe sem jutott valami bajtól féltetni a hiányzó Ilonkát és a gyereket. — A huszárfőhadnagy nagy vehementiával mondogatta, hogy ő még olyan csikót nem látott, mint ez a három éves almásszürke.

Épen a kapun fordultak be akkor Ilonka és a gyerek — gyalog. Egy pillanatra mindenki ámulva nézett rájuk s ezt a pillanatot használta fel Ilonka arra, hogy a Zsiga kezét el nem engedve oda állott merészen az öreg huszárezredes és a főispán elé s nagy merészen mondta nekiök egyenesen a szemök közé nézve.

— Zsigával szeretjük egymást, férj és feleség lesz belőlünk.

Az öreg huszárezredes nagy örömmel bólingatott a fejével.

— Te leszel a fiam, Zsiga meg a menyem! — s megölelte Ilust.

Déry főhadnagy pedig nagy szemeket meresztett s úgy a foga között mormogta:

— Hm, hm, — a gyerek, a gyerek!

A Hunyadi-malom közgyűlése.

A nagyváradai Hunyadi-malom részvénytársaság tegnap délután 3 órakor közgyűlést tartott, melyen Sipos Orbán elnöke alatt jelen voltak Radó Ignác jegyző, Csanak Jenő, Rottmann Jakab, Engel József, Mezey Mihály, Kunz Gusztáv, Dr. Dóry Ferencz, Schüch Jakab (Budapest), Bloch József (Budapest), Kerekes Géza (Szolnok), Stern Márton, Jakab Imre, Földiák Gyula, Fischer János (Budapest), Koliner Dávid, Cseresnyés Albert, Markbeitz Sándor, Lichtuat József, Rendes Vilmos, Róz Sámuel, Koliner Miksa, Lövy József stb.

A jegyzőkönyv hitelesítésére Cseresnyés Albertet és Rendes Vilmost kérték fel.

Az igazgatóság jelentése.

A közgyűlés legelső pontja az igazgatóság jelentése volt, mely bőven tárgyalja a részvénytársaság ügyeit, a malom üzemét, mely ez idő szerint még **veszteséggel jár, de** reményt vetnek a jövőbe, mivel mindent elfognak követni a malom virágzó állapotba juttatása iránt.

Egy kis vihar.

Az igazgatóság jelentésének egyes pontjai egyhangulag tudomásul vétettek, nagyobb vitát idézett azonban elő az a pontja, mely azt az indítványt terjesztette a részvényesek elé, hogy a régi veszteséget, melyek mint kétes követelések ezután merülhetnek fel, egyedül a törzs részvényekből irassanak le.

A megjelentek legnagyobb része törzsrészvényesekből állott s így többen elleneztek ez indítványt.

Valóságos szóharcz fejlődött ki, melynek az lett a vége, hogy az igazgatóság indítványát nagytöbbséggel elfogadták s így e szóban forgó követelések, egyedül csak a törzsrészvényekből lesznek kiírva.

Az alapszabályok módosítása.

Ezután az alapszabályok módosítása került szóba, mivel ezek nemcsak hiányosak, hanem több pontjaiban nem felelnek meg a részvénytársaság intenczióinak.

A részvényesek által kivétel nélkül óhajtott törvényszékileg való módosítását határozták el egyhangulag.

Az igazgatóság lemondása.

A fenti határozatok után, az igazgatóság, — mivel mandátuma e közgyűlésen lejárt, eddig viselt tisztségükről testületileg lemondtak, megköszönvén a részvényeseknek beléjük helyezett bizalmát, melylyel nagy munkájokban eddig támogatták.

Az új igazgatóság.

Mivel a részvényesek határozathozatalra nézve elegendő számban jelentek meg, elrendeltetett nyomban az új igazgatóság megválasztása.

A választás eredménye a következő volt:

A régi igazgatóság egyhangulag újból megválasztott. Egyedül Földiák Lajos esett ki s helyette továbbá még egy új igazgatóként megválasztottak: Engel József üzlet-igazgatóvá és dr. Vidder József igazgatóvá.

A választás befejezte után Sipos Orbán ismét elfoglalta elnöki székét s igazgató társai nevében megköszöni a bizalmat s igéri, hogy a bizalomnak igyekezni fognak mindig és minden tekintetben, megfelelni.

A Dunkel-féle malom-telep eladása.

A közgyűlés tárgysorozatának utolsó pontját a Dunkel-féle malom-telep sorsa képezte.

Mivel pedig e malom-telep nem felelt meg a várakozásnak, üzembe tartása pedig a részvény-társaság jelenlegi állapotánál fogva természetek akadályokba ütközik s ennek dacára vajmi kevés hasznot hajtana, — a közgyűlés felhatalmazta az igazgatóságot, hogy e telepet újabb közgyűlés egybehívásának mellőzésével örök áron el, vagy bérbe adhassa.

Az el, esetleg kérbeadásra vonatkozó feltevételek legközelebb meg fognak hirdettetni.

Arra nézve, hogy a telepet szabadkézből, vagy árverés útján adassék-e el, szintén az igazgatóságot hatalmazza fel.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést be-rekesztette.

Előfizetési felhívás.

Az újév küszöbén bizalommal lépünk a nagy közönség elé. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség.

Vallásunk elveiből nem engedünk, nem alkuszunk senkivel. Minden politikai párttól függetlenek vagyunk. Hűség az apostoli királyhoz, ragaszkodás az alkotmányban gyökerező jogokhoz, nemzeti irányban való fejlődés minden téren, az agrárius törekvések istápolása, a kis ipar védelme, a megyei és városi, az egyleti és társadalmi élet felvirágoztatása, az egyéni és polgári szabadság becsülése és elszánt oltalmazása — — — ezek a mi elveink.

A jó irányu szépirodalomnak szívesen engedünk tért lapunk hasábjain. Gondunk lesz rá, hogy a lap fürge és eleven legyen.

Aki törekvéseinkkel, elveinkkel egyetért vagy rokonszenvezik álljon soraink közé.

A szerkesztőség.

UJDONSÁGOK.

* **Felkérjük t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadást ne szenvedjen.**

* **Az Immakulata intézet örömnappja.** Váratlan, de annál nagyobb öröm érte az újvárosi zárdát bibornok-püspök ur ő Eminenciájának látogatása által. Nagy gonddal s örömmel készült a zárda minél szebben megünnepelni a Karácsony szent emlékét s a szorgoskodás meg is hozta kedves eredményét a karácsonyi játék szívmelől, léleknevesítő sikerét. A kitűnő előadás híre eljutott a bibornok-püspök urhoz is, ki — midőn folyó hó 28-án ismét előadásra került a karácsonyi játék — örömmel ment el e kicsikék közé gyönyörködni előadásukban. 9 órakor csendes misét mondott a főpap, melyen több intelligens család s a zárda lakói jelentek meg. Szent mise után kezdődött a játék. A remek sikerhez sok minden játszott közre. A csinos diszletek, a hatalmas sziklatömbbel a közepén, mely mind az apácák ismert ügyes kezének műve, egyes képek elren-

dezésében nyilvánuló páratlan izlés, a precize előadott énekszámok, az egész darabon átvonuló felséges eszme együtt adta a sikert, melyet oiy felejthetlenné tett a szereplő kicsikék ártatlan édes kis arca. A bibornok kezdettől fogva végig érdeklődéssel nézte a jeleneteket. Először Izaiás próféta jelent meg remek körhüjelmezben. A nehéz hosszú monológ, melyben népe romlásán s a reménytelen jövőn kesereg, értelmesen, minden túlzás nélkül volt előadva. Erős hatása volt az a jelenet, midőn a csüggedő próféta jelt kér Istentől, egy jobb jövő jelét, mire felhangzik az ének s a kettévált sziklán át a betlehemi jászol látszik, mint a próféta előbbi jövendülésének teljesedése. Ezt követte a karácsonyi kép maga: a pásztorgyermek beszéde egy zsidó pórnővel a messiásról, mely után elsietnek felkeresni a kis Jézuskát. Ezután élőképben bemutatva a betlehemi istálló körüllebegve angyalokkal, a jászol körül a szent család s a pásztorok remek jelmezekben. Ezután másik képben szintén a karácsony éj jelenete. Itt ügyesen volt beszöve egy jelenet, melyben két gyermek karácsonyi imáját mondja el. A végjelenet élőképben egy mostani karácsony estét mutat be. Két bárány kis koscsit huz, melyben szalmán ülve egy aranyos kis baba személyesítette a Jézuskát magasra emelt keresztrel, utána kedves kis angyalkák hozzák a szép karácsonyfát s egyik angyal becsenget a kapun, melynek rácszata mellett örömmel kandikál ki egy »jó« gyermek. Ezzel véget ért az előadás, melynek közeit a növendékek szép éneke tette rövidde. A bibornok egy-egy elismerő szóval a rendező és résztvevők előtt örömeinek adott kifejezést, megsimogatta a piczi szereplőket s bevégeződött a szép ünnepély, melyre mindig örömmel gondolhat mindenki, a rendezők, a szereplők s a résztvevő közönség.

* **Szépen sikerült betlehemi ünnepély.** Mező-Peterdről írja levelezőnk, hogy a Megváltó születése alkalmából szépen sikerült betlehemi ünnepély volt az ottani r. kath. iskolában. A plebánia kegyurnője Elek Gusztávné urnő az apró iskolás gyermekek karácsonyfájára ruhaneműket, játékokat, édességeket ajándékozott ezuttal is, mint az előbbi években, a melyért ez uton is hálás köszönetet mond az iskola igazgatója. A szépen feldiszipított karácsonyfa a r. kath. iskolában volt felállítva. Az ünnepélyt Rézma n n Márton plebános nyitotta meg igen szép, magvas alkalmi beszéddel, utána az apró gyermekek adtak elő igen csinosan, meglepő szépen egy betlehemi pásztorjátékot. Résztvevők mint szereplők a játékban ifj. Nagy András, Marján Juliánna, Nagy Mária, Szabó Mária, Papp György, Veress Pál, Széles György, Tóth Márton, Zajzon Dániel, Papp József, Papp Erzsébet, G. Nagy Róza, Ignác Aloiza. Az előadás után a szép ünnepélyt a plebános beszéde zárta be s az ajándékokat kiosztották a növendékek között. A pásztorjátékot Lőrincz Károly r. kath. tanító rendezte igen ügyesen s ő tanította be.

* **Bécsben, 1898-ra új kiállítást terveznek,** ez azonban csak amolyan részleges kiállítás lesz a közoktatás, nevelés és kisdédóvás mai állapotának bemutatása céljából. A terv pénzügyi része már rendezve is van. A mozgalom élén dr. Steykál iskolaügyi biztos áll.

* **Az első sétahangverseny.** Nagyvárad előkelő közönségének kedvencz szórakozást nyújtottak az előző években, a Bachó István karmester által rendezett sétahangversenyek. A legújabb és kiválóbb zenedarabokon kívül a klasszikus zeneirodalom gyöngyeit is bevonta a József-ezred zenekara a műsorba s ez által művészi színvonalra emelte a sétahangversenyeket. Bachó István távozása óta szünetelnek a sétahangversenyek. Mint örömmel érte-

sülünk, a József-ezred jelenlegi karmestere: **Herncsirek István** már a közel jövőben feleleveníti a sétahangversenyeket, előreláthatólag az előbbiekhöz hasonló sikerrel. Az első sétahangverseny a jövő héten, január hó 6-án lesz a Fekete Sasban. Ajánljuk a zenekedvelő közönség figyelmébe.

* **Kinevezések a vármegyénél.** Beöthy László főispán Fássy Lajos tb. megyei alügyész helyettes alügyésznek nevezte ki. — Ugyancsak a főispán kinevezte Istvánffy István jogszigorót Biharvármegyéhez III. oszt. közigazgatási gyakornokká.

* **A hivatalos órák a városházán.** A városi tisztviselők fizetésemelését az új év első napjai egyikén újabb tárgyalás alá veszi a pénzügyi szakbizottság. Mint értesülünk, a tárgyalás folyamán egyik bizottsági tag indítványozni fogja, hogy a szervezeti szabályzatba vegyék be azt is, hogy mikor vannak naponta a hivatalos órák s a ki ezeket meg nem tartja, milyen pénzbeli, vagy más bírsággal sújtassék. Állítólag az indítvány megtételére az ösztönzi az illetőt, mert látja, hogy különösen a délutáni hivatalos órákat kevesen tartják meg s azért kell a személyzet szaporítás. A tisztviselőknek és személyzetnek egy része dolgozik erősen, a másik pedig csak immel-ámmal.

* **A jövő évi választók jegyzéke.** Biharvármegye központi választmánya tegnap délelőtt rövid ülést tartott, Szunyogh Péter alispán elnökölte alatt. Egyedüli tárgya volt az ülésnek az 1897. évre Biharvármegyében összeállított választók névjegyzéke. Minden változtatás nélkül végérvényesen jelentették ki a listát.

* **Eljegyzés.** Mile Kálmán tehetséges fiatal festőművész eljegyezte Szüts Aranka kisasszonyt, néhai Szüts János volt városi illeték-kiszabási hivatalfőnök kedves és művelt leányát.

* **Gyors elhatározás.** Dufresney francia vigjátékiró adósa volt a mosónéjának 300 livrével. Egy alkalommal a mosónő gyengéden figyelmeztette a szórakozott adóst, hogy ideje volna már a kölcsönt neki visszafizetnie. A megszorult költő hiába idézte kegyetlen végrehajtójának francziául Petőfiből, hogy: »Költő és sorsharag egy anyaméhnek gyermeke«, ez nem elégedett meg a cizitáttal és nem akart az irótól pénz nélkül eltávozni. Dufresney akkor nem találván más mentséget, átadta a mosónőnek lakása kulcsait és így szólott hozzája: »Kedvesem maradj te itt! Én csak nyolcz nap mulva fogok visszajönni. De mondd csak nekem, miért is vagy most egyszerre oly erős szakos és követelő?« »Férjhez akarok menni és pénzre van szükségem.« »Mit, férjhez menni 300 livrével?« »Oh nem, van még otthon 2700 livrém.« »S kihez mennél aztán te férjhez?« »Egy lakájhoz!« »Egy lakájhoz? Hozd csak ide azt a 2700 livrét, én több vagyok, mint egy lakáj. Rögtön feleségül veszek.« A leány kész örömmel egyezett bele a költő-adós házassági ajánlatába és a különös házaspár még aznap megesküdött egymással. Azt azonban, hogy a házasság boldog volt-e, vagy sem, a költő életrajzírója egy szóval sem említi.

* **A szegény halottja.** Tágas udvarházában sok gazdasága között is nagyon egyedül érezte magát Solton az öreg Szappanos János s bár tudta, hogy hajlott korban kész veszedelem a fiatal házastárs, mégis elvett egy szépséges fiatal teremtést, a ki az idén lett csak huszonhét esztendő. A milyen messze esik a 27-es a 70-től, annyira távol volt a gyönyörű menyecske szíve is az öreg urától. Ápolta, gondozta, de szeretői soha nem tudta. Annál nagyobb hajlandósággal volt azonban a község egyik fiatal hivatalnokára iránt, a ki a szép asszonyt szomorú sorsában sokat vigasztalta. A történethez még csak Jágó hiányzik, az áruló. Ez is csakhamar akadt, még pedig a szerető öcsöcsé személyében. A féltékeny legény, a ki szintén erősen bomlott a szép Szappanosné után, elárulta a bátyját az öreg férjnek. Min-

denki sejtethi, hogy ez után az elutazási és visszatérési jelenet, majd a tettenérés kínos szcenéja következett. Szegény, tehetetlen Szappanos János nem dühöngött, nem ölt, csak keserves szemrehányásokkal illette a hűtlen asszonyt, aki a panaszos szavakat annyira szívére vette, hogy fölakasztotta magát, de idejekorán megmentették. Az ura ettől fogva őrizte egy darabig, míg látszólag megnyugodott. Látszólag csak, mert a nagy szegény és a még ennél is nagyobb szerelem nem hagyta nyugodni. Karácsony napján kiküldte az urát a vasutra:

— Eredj édes gazdám, hozd meg a lányunkat a vasutról!

Szappanos János kiment a kis lánya elé, a ki kolostorból jött haza ünnepelni. Mire visszakérültek a vasutról, az asszony nem volt sehol. Szappanos Jánosnak fájt ez a csalfaság és nagyon őstelte a lánya előtt, hogy a mostohája ilyeneket cselekszik. Karácsony másnapján egyszerre előkerült az asszony. Este jött meg és bezárkózott a szobájába. Reggel fehér halottat leltek a friss ágyon: a szép asszony méreggel ölte meg magát. »Nem bírtam tovább a szegényt, szabadulni akartam tőle« — írta hátrahagyott levelében. Tegnap eltemették a szerelem halottját az egész község részvéte mellett.

* **Büszkeség.** A színházban szól egy ur az előtte ülő hölgyhöz:

— Tessék levenni a kalapot, hiszen nem látunk semmit!

A hölgy sértődötten kérdi:

— Hát az én ujj kalapom semmi?!

* **Vasuti szerencsétlenség Nagyváradon.**

Tegnap reggel 5—6 óra között, a vasuti állomásról az 5193. sz. gőzmozdony tolatás végett velencei állomásra lett kiküldve. A velencei állomáson gondatlanság következtében e mozdony az előtte álló kocsikkal összeütközött. Az összeütközés következtében Dornai Reinhold kezén súlyos sérüléseket szenvedett s a kocsikban is tetemes kár állott be. A vizsgálatot nyomban megindították s kitűnt, hogy főleg a mozdonyvezetőt és fékezőt terheli a gondatlanság. A sebesültet beszállították a biharméyei kórházba.

* **Névváltoztatás.** A belügyminiszter Jác Károly urszádi lakosnak és kiskoru Ilona, Gyula, Lajos, Károly és Béla gyermekeinek megengedte, hogy vezetéki nevüket »Jász«-ra változtassák.

* **Részeg fővel.** A jogász haza jön a kocsmából. Ittas fővel a tükörbe akar nézni, de bizony csak a kvártélyos asszony olajfestményü arczképe kerül a kezébe.

Hebegve szól a diák:

— Ejnye, de rossz színben vagyok ma!

* **Háromszoros doktor.** A magyar tudományos egyetem évkönyveiben is ritka eset, hogy két év folyama alatt valaki három tudósra tegyen szert, mint közelebbről Kézsmárky István pécsmezei áldozó pap, Károlyi Mihály gróf nevelője, ki két év előtt a hittudományok, a nyáron a jogok és pár nap előtt az államtudományok doktorságát szerezte meg. A jeles tudós közelebbről a pécsi püspöki jogakadémia kanonjogi és jogtörténeti tanszékére lett kinevezve.

* **Egy tó keletkezése.** Londonból sajtáságos természeti tüneményről ad hírt a táviró. E szerint az irországi Castle mellett egy mocsár hirtelen tóvá változott át, mely meglehetősen kiterjeszkedett. Egy 10 tagból álló család, ennek háza és számos háziállat eltűnt a tóban. Attól tartanak, hogy még többen a vízbe fulltak.

* **Községi választások M.-Peterden.** A napokban folyt le a községi előjárók választása Mező-Peterden. Mint levelezőnk írja, a választást Ertsey Dezső m.-keresztesi főszolgabíró tapintatosan vezette s a legnagyobb rendben folyt le. A kijelölésben résztvettek Rézman Márton, Bottó Tivadar, Feiler József és K. Papp István közs. képviselők. Megválasztották: bírónak nagy szótöbbséggel Szentmiklósy György, törvénybíróként egyhangulag Ványa Péter, árvagámnak egyhangulag

Atyim Demeter; esküdtek lettek: Papp Gábor, Marján Péter, Szentmiklósy Demeter és Papp Antal.

* **Az egyes nemzetek érdeme a civilizáció körül.** A görögök azon rövid idő alatt, a míg nemzeti létük és önállóságuk tartott és virágkorát élte, a bölcsészet, szobrászat, építészet és a dráma felvirágoztatását mutathatják fel. Róma népe a tökély legmagasabb fokára fejleszté a katonai jellegű gyarmat rendszert, az ut építést; ők alkották a legnagyobb szerű hálózatát a műutaknak, melyek hatalmas köhidakkal és alagutakkal voltak ellátva; továbbá Róma teremtette meg az egységes jogállamot, melynek törvényzükkel részben még ma is érvényesek. A középkori Itália népe fejlesztette ki az egyház szervezetét s volt az, a mely a renaissance idejében a szép művészeteket az egyház fényének, a köz és magánélet emelésének érdekében megadózta. Angliának köszönhető a politika uralkodó eszméjének a parlamenti alkotmányok és a mai igazságszolgáltatásnak kifejlesztése. A hollandok a XVI. században a szabad eszmékért és a szabad irányú kormány formáért küzdöttek. Franciaország a személyi szabadság és az emberi jogok kivívására tanította meg a XVIII. században a világot. Németország kétszer is tanúságot tett a század folyamán életéről és hazafias érzületéről. Ezen szemléldéseket pedig Eliot veti fel az amerikai „Atlantie Monthly” című ujságban. Mit tett már most Amerika a civilizációért? Mik az érdemei? 1. Gyakorlati s nem elvbeli haladás az örök béke felé vezető uton a háborúnak a békebíróság által való helyettesítése utján. 2. A feltétlen vallási türelem elismerése. 3. A nyilvános szavazati jogok lehetőleg általánossá tétele. 4. A bevándorlók vendégszerető befogadása, bármely nemzethez és valláshoz tartoznak is azok és akár mekkora tömegekben jöjjenek. 5. Közhasznú találmányok és népnivelő eszmék legszélesebb körben való elterjesztése. Amerikából indultak ki tudvalevőleg a következő találmányok: a gőzhajó, a varrógép, a gyapot készítő gépek, cséplőgép, az ébresztőóra, a hálókocsik, telegraf, telefon stb.

Mind nagyon szép; de a szabadságszerető népek sorában bevehette volna a lelkes amerikai a náluk »Kossuth népe« alatt ismert nemzetet is, mely éppen ebben az évben dokumentálta ország-világ előtt azt, hogy ezer éve küzd a haladásért, a szabadságért és a kereszténységért!!

* **Versengés.** Bandi mulattajja a szalonban várakozó vendéget.

— Maguknál is van ilyen szép bársony-butor?

— Van bizony, fiacskám.

— De annyi moly még sincs mint nálunk?!

Öngyilkos cseléd-leány.

— Halál a rovarirtó szertől. —

— decz. 29.

Tegnapelőtt egy szerencsétlen cseléd-leány rovarirtó szerrel, melyet a gazdája kamarájában talált meg, megmérgezte magát.

Eleinte mit sem lehetett rajta észrevenni, magok az orvosok is csak ártatlan fenyegetőzésnek tekintették az egész esetet, melynek a vége sokkal komikusnak tűnt fel mintsem gondolták volna.

A szerencsétlen leányt Barabás Juliánnának hívják s Frenkel Sámuel 227 számú magyar-utcai lakásán szolgált s itt is vitte véghez megdölgötlan tettét,

Már évek óta szerelmi viszonyt folytatott egy fiatal emberrel, kit nemrég katonának soroztak be és messze elvitték Váradról. Barabás Julianna, daczára a válásnak, nem szomorkodott egy cseppet sem, mert meg volt győződve, hogy a legény szerelme is olyan erős, mint amilyen az övé volt.

Nyugodtan várakozott, bár a napok vajmi lassan peregtek. Nem is történt volna semmi baj, ha a posta nem hoz egy levelet, melynek

látására megörült, olvasására eszméletlenül tért el a földön.

Az volt a levélbe írva, hogy nem veheti már el Barabás Juliánnát s bocsánatot kért tőle, okozván a sorsot, amiért nem lehetnek egymásé.

Hűtlen lett a legény, másba szeretett azalatt, míg itthon az igazi epedett utána. A cseléd-leány e naptól kezdve olyan bamba, olyan szomorú lett, hogy alig tudta a dolgát végezni.

A napokban gazdája valami zöld festékért küldte Gallovics Frigyes kereskedésébe, mely festéket rovarirtó szerül szokott használni. Kereskedésben nem is szabad ezt árulni, mert egyike a legsúlyosabb mérgeknek, hanem e boltban lehetett mindig kapni.

Hétfőn e mérgeből vett be egy jókora adagot. Lassankint kezdte érezni a hatását s később beszállították a biharméyei kórházba. Az orvosok könnyű mérgezésnek tekintették az egészet, azonban tegnap délután bekövetkezett a tragédia s Barabás Julianna, 3 óra felé kiszivedett.

Az orvos-rendőri boncolást ma fogják megejteni s egyidejűleg megindították a vizsgálatot, hogy nem terhel-e valakit könnyelmű gondatlanság, mert az esetből ez tűnik ki.

Ugy a gazdáját, valamint a szert áruló kereskedőt is ki fogják hallgatni.

EGYESÜLETEK.

Karácsonyi ruhaszegélyezés. A nagyvárad-ujvárosi róm. kath. fiu iskola szegény tanulói is részesültek karácsonyi segélyben. Bibornok főpásztorunk dr. Schläuch Lőrincz ő emnenciájára, a főtisztelendő lat. szert. káptalan és sok más kegyes adakozó tekintélyes összeggel járultak a nemes célhoz s lehetővé tették, hogy Jézus nevében a szegény tanulók nagy örömben részesüljenek. Segélyezésre fordítottak a következő összegek: a) Gyűjtő-iven bejött 121 frt 80 kr., b) Végh János-féle alapítványból 43 frt 60 kr. Más alapítvány 50 frt. Összesen 215 frt 40 kr. Ez összegből 46 pár csizmára kiadatott a 2 frt = 92 frt, 13 kabát és 5 nadrág szövete és varrására 55 frt 80 kr. Ezeket kívül még 13 pár csizma a 2 frt = 26 frt. Tanszerekre 41 frt 60 kr. A kabátok és lábbelik kiosztása f. hó 24-én d. u. 2 órakor volt, a mely alkalommal Nemeskegy Andor igazgató igen szép beszédet intézett a szegény tanulókhöz, buzdítván őket erényre és szorgalomra. Együttal figyelmeztette a kis tanulókat, hogy foglalják ájtatos imáikba jötevőiket s kérjék azokra kegyességökért Istennek minden kegyelmét. A karácsonyi bevételről és kiadásról a rendes tanévi »Értesítő«-ben fogunk beszámolni részletesen.

Nagyvárad, 1896. decz. 28.

A nagyvárad-ujvárosi róm. kath. fiu-iskola igazgatósa.

Nem hagyta jóvá a miniszter. Bihar-Diószeg községben Chevra Kadischa izr. szentegylet alakult, a melynek alapszabályait a miniszter nem hagyta jóvá. Az alapszabályokban azt kifogásolja a miniszter, hogy évenként négy-szer tartassék közgyűlés s a határozat csak úgy érvényes, ha egyhangulag hozzák. Minden egyletben van nézet eltérés s alig lehetne érvényes határozatot hozni. Az alapszabályból törölni rendeli a miniszter, hogy a melyik tag a közgyűlésen meg nem jelenik 1 frtot, a mely tisztségviselő megválasztását el nem fogadja, 2 frt büntetést fizet. Ez által hatóságijogot nyerne az egylet. Kifogásolja még a miniszter azt is, hogy a kik indokolt szegények és nem lépnek be az egyletbe, vagy tetteleg nem mozdítják elő az egylet javát, a jótéteményekből teljesen kizártnak.

I R O D A L O M.

— **Armenia.** Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadó Szongott Kristóf. XIV. évfolyam, 1897. 1. füzet. Szamosujvár. Todorán Endre Aurora könyvnyomdája. A jelen szerkesztett folyóirat ujévi száma gazdag tartalommal jelent meg. Először két örmény főpapról emlékezik meg, bemutatva azok arczképeit, kik közül egyiket ártatlanul halálra ítélte a konstantinápolyi rendkívüli törvényszék, Ábáhuni Jezniket; a másik Ormánián Mághákia, az új patriárka, Thopál Nálbánt hangulatos, hazafias költeményét »Mikor vagyok boldog?« Simay Gergely pompás fordításában élvezhetjük. Merza Gyula hosszabb cikkben hozza szőnyegre Szamosujvár, vagy inkább az erdélyi örmények alapítója, Verzár Auzentius püspök állítandó szobrának ügyét. Ki kell még emelnünk Sallak Róza és Mihály Imre költeményeit, de főleg Márton Dávid »Szép Ára« már a mult alkalommal dicsért tragédiáját, melynek folytatását közli a jelen füzet. Közelebbről érdekel bennünket az a reflexió, melyet a tudós szerkesztő az Arméniának multkorai lapunkban megjelent ismertetésekhez fűz.

Armenia és a magyarok királya. Igen tisztelt laptársunk: a nagyváradi »Tiszántul« irodalmi rovatában folyóiratunk legujabb füzetét behatólag iamertvén, e nekünk oly kellemesen csengő szavakkal fejezi be a lapunkat méltató, terjedelmes cikket. »... Pedig bizony jó lenne, ha »örmények királyá«-nak is nevezhetné magát az, kinek fölséges homlokát Szent István koronája övezi! Addig is, míg ez álmot a művelt Nyugat után sántikáló magyar intélző körök megvalósítják, a legmelegebben ajánljuk a minden tekintetben kiváló keresztény vállalat olvasóink figyelmébe. — A »Tiszántul«-nak magyaros nyíltsággal közzétett szép »álmára« viszhangul mi egy történeti praecedensre hivatkoznak, a mely a magyar nemzeti történetírás kútjában is olvasható. (V. ö. Szalay László Magyarország története. I. kötet. 302—305. lap.) miszerint hajdanában az Árpádháznak egyik tagja: jeruzsálemi (II-ik) András magyar király hasonnevű fiát, keleti kereszties hadjárata alkalmával Leo örmény király leányának jegyezte el, oly feltétel alatt, hogy annak idején az ifju magyar királyfi (Endre herceg) Leo örmény királynak örököse legyen Antiokhia fejedelmi székén s csak Leonak közbejött korai halála akadályozta meg a két nemzet (a magyar és az örmény) valamint a két királyi udvar közt czélbavett házasság és trónöröklés által kátásba helyezett szorosabb egyesülést! — A »Tiszántul« szép álmának van tehát már történeti előzménye is; még pedig a magyar nemzeti királyság korából.

Megjegyezzük, hogy a Szilágyi Sándor-féle milleniumi magyar történetben, a II. kötetben Marczali Henrik is megemlékezik a házasságról. A lehető legmelegebben ajánljuk a jeles folyóiratot olvasóink figyelmébe. Biharmegyének és Nagyváradnak oly nagy az örmény intelligenciája, hogy valóban csodálnunk kell a folyóirat megynkben való csekély elterjedtségét. Pedig abból a vallásos keresztény szellemből, a mely a folyóiratot átlengi, csakugyan nem ártana, ha kapnának valamit a liberalismusban uszó örményeink. A folyóirat ára egész évre 4 frt.

— **A Magyar Gazdák Szemléje,** a magyar gazdaszövetség folyóirata: Szerkeszti B e r n á t István. Hazánkban még csak most indultak meg a külföldön már a rendes kerékvágásban haladó agrárius mozgalmak és a tömörülés a gazdasági érdekek védelme körül. Ezeknek ápolása végett adja ki a magyar gazdaszövetség a fentebbi folyóiratot, melynek decemberi számával ezen változatos és nagy szakértelemmel szerkesztett havi szemle első évfolyamát szerencsésen megfutotta. A decemberi szám tartalomjegyzéke a következő: A német agrármozgalom történetéből R u h l a n d Gusztávtól. Valuta áramlatok és valutarendezésünk B á l i n t Imrétől. Az agrármozgalom (vége) írta dr. P a p Dávid. Bosnyákország és Hercegovina. Beszámoló B u d a y Barnától.

Közgazdaság és Közegészség. Igen élénkek a folyóiratnak a Különfélék, Irodalom és Krónika című rovatai. Legmelegebben ajánljuk a gazdaszövetség pártfogásába. Előfizetési ára egy évre 6 frt. Egyes szám ára 60 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Köztelek.

— **Budapesti látogatók lapja.** The foreigners Gazette. — Gazette des étrangers. Fremdenblatt. Budapest, 1896. IX. évfolyam, 10. szám. Hotelekből, vasuti kocsikból bizonyára mindenki ismeri ez eleven praktikus folyóiratot, mely három, u. m. francia, magyar és német nyelven ismerteti hazánk vidékeit, városait. A jelen füzet Árvamegyét, Nagy-Enyedet és Gyulatehervárt mutatja be pompás illusztrációk kíséretében. Különösen megragadják figyelmünket Árvamegye szép, de csak szemet gyönyörködtető vidékei. Melegen ajánljuk a kitűnő vállalatot olvasóink figyelmébe. Megjelenik minden hó utolsó napján. Ara egész évre hat frt. Kiadója a Légrady-testvérek czég.

— **A Biztosítási és Közgazdasági Lapok,** nagy feladatra vállalkozott, amidőn megindult; és ezt a feladatot fényesen oldotta meg, s ma már nemcsak a legelőkelőbb biztosító intézetek hivatalos közlönye, de mind az országos mozgalom vezetője nélkülözhetlen minden biztosítási hivataloknak. Változatos cikkben ismert szakférőket írják s minden számban a belföldi eseményekről, kinevezésekről, külföldi intézetekről részletesen beszámol. A szerkesztőség most egy újítást hozott be, nevezetesen: minden biztosítási tisztviselőnek évi 6 frtért küldi a lapot, 10 frt helyett. *Előfizetni bármely postahivatalnál.*

MULATSÁG.

A jogász-bál. A nagyváradi farsangi mulatságok legfényesebbje évenként a jogász-bál. Előkelő családaink az egész megyéből összesereglenek az estélyre, a melynek hagyományos jőhírve már előre biztos sikerrel kecsegtet, hogy pompás, kedélyes lefolyású lesz. A jogász ifjuság már kitűzte a jogász-bál napját s a következő meghívót most küldik szíjjel:

A nagyváradi kir. jogakadémia polgársága a »Joghallgatókat Segítő Egyesület« javára 1897. évi január hó 16-án a »Kereskedelmi Csarnok« termeiben j o g á s z - b á l t rendez. A rendezőbizottság: Kenéz Sándor, elnök. Bartos Adorján, gróf Vass György, alelnökök. Örley Dénes, pénztárnok. Beöthy Lajos, Lakatos József, ellenőrök. Puskás L. Béla, jegyző. Bartos Elemér, háznagy. Algay Vilmos, Bige Sándor, Breitner Imre, Dallos Mór, Fehér Kálmán, Gyenge Béla, Ignát Sabin, Jakabffy Gyula, Jacobi Andor, Markbreit Jenő, Millye Gyula, Miskovszky Jenő, Nagy Zoltán, Nyíry Béla, Örley Kálmán, Podhraczký Rezső, Papp Loránd, Rezey Gusztáv, Tanay Gusztáv, Turcsányi Ferencz, Wertheimstein Henrik, Zigre Aurél, Zubor Andor. Kezdeté 9 órakor. Személy-jegy 2 frt. Család-jegy 5 frt. Felülfizetések közönséggel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak.

Igazságszolgáltatás.

12 éves tolvaj. Veinréd Salamon 12 éves fiu állt tegnap a nagyváradi kir. törvényszék előtt. Hat rendű lopással volt vádolva s mind a hatszor jőltevitőit lopta meg. A fiu tagadásban volt, de a tanuk vallomása folytán a lopás be lett igazolva s ezért a fiatal tolvajt a törvényszék egy évi börtönrre ítélte.

Templomrabló a törvényszék előtt. G o b ó c z y Lajos, ki a Széchenyi-téri ruthén templomba betört, tegnap állt e bűnéért a törvényszék előtt. Azonban, mivel a vádlott magaviselete felette gyanus, orvosi megfigyelés alá fogják venni s így a tárgyalást elnapolták.

Meglopta a gazdáját. Páska Ferenczet egy jómódu gazdaember a nyáron felfogadta cselédnek. Páska azonban nem becsülte meg a helyét, hanem összelopott 15 frt készpénzt és több ruhaneműt. Az ügyesség tegnapelőtt fog-

lalkozott az ügyével és lopás büntetésében vétkenek mondta ki s ezért egy évi börtönrre ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta: G É R A R D E. D.

66

Xénia visszaadta neki ama kis érmet és visszakererte azt a kristályvirágot, mely emlékeket akkor azon az emlékezetes estén a sobányában adtak egymásnak.

— De hát ha már visszaadjuk egymásnak a régi emlékeket, legyen az teljes, mit gondolsz Kázmér? — szolt egyszerre Xénia — tudod, azon levelek...

— Hisz' mi nem leveleztünk egymással, — szolt Kázmér zavarral.

— Mi nem, hanem közted és Luczián közt volt levélváltás.

— Nem adnád vissza Lucziánnak ama leveleket?

— Miért kívánja ezt Luczián?

— Nem tudom, de lehet, hogy szüksége van a levelekre, de ő nem annyira a leveleket akarja, mint inkább valami okmányt, amit neked küldött. Azt hiszem, a szeszgyárt illeti.

— A bérbeadásról szóló szerződés másolata?

— Azt hiszem, az az!

— Megbizott Luczián, hogy azt vissza-kérjed?

Xénia nagy zavarában az óralánczczal játszott. Nem épen... tulajdonképen nem kellett volna róla szólnom, Luczián mondta... itt megijedt Xénia, észrevevén, hogy elszólta magát.

Kázmér most már tisztán látta, hogy hogy állanak a dolgok, a gyanu mindinkább mélyebb gyökeret vert. Xéniát Luczián eszköznek használja.

— Jól van, — mondá röviden, — Luczyan meg fogja kapni az iratokat!

24. FEJEZET.

Régóta beszéltek már, hogy a környéken tifusz-járvány uralkodik. Nem kimélte szegényt vagy gazdagot, innen is onnan is szedegette áldozatait. Marczin is beteg lett. Kiült egy nagy karosszékre s egész nap aludt, úgy, hogy Robertine még enni sem tudta felköltöni. Ma azonban nagyon különösen viseli magát, a menydörgés sem képes felköltöni, nagy cseppekben hult az eső arczára s erre sem ébredt fel. Betaszították a karosszéket s a mint Robertné hozzáért, hideg volt; csak most vették észre, hogy halott. Most tehát már másodsor állították fel Vovaszukában a ravatalt.

»Rendben van minden?« — kérde Luczián. »Xénia, te távozz!« E pillanatban kívül nagy zaj keletkezett, folytonosan közeledett, majd fenyegető női hang hallatszott, ajtócsapkodással vegyesen. Egyszerre csak felpattant az ajtó s megjelent a láрма okozója.

»Hol van? Hol van ő? Ah! ott van!« s a mint a ravatalt meglátta, nagy sirással vetette rá magát a holttestre.

»Miért nem küldtél utánnam, miért nem tudósítottál?«

Oh! ha itt lettem volna, nem hallál volna meg! Oh! ez iszonyú, mért hagytak meghalni? Még birni akarlak! Marczin! Marczin!«

»Elég már!« — szolt Luczián, hagyta el a termet, a koporsót le kell zárni!«

»Oh nem! Marczint nem hagyom el! Tudja ki vagyok én?«

»Tudom!« — felelt Luczián.

»Tehát kényszerítsen, ha tud!« — volt a nő felelete s ezzel harcziás pózba helyezkedett. Kész volt, hogy Lucziánra ugorjon.

»Ne tovább! Itt nincs helye a jelenetnek, ha valami mondani valója van, kövessen!« — szolt Luczyán karjánál fogva vezetve Janinát, mert ő volt. »Uralkodjék magán!« — folytatá. »Önuralom? Megadás! Miért hagyta, hogy Marczin meghaljon!«

Oh! mint szerettem! Nem mondta önnek!

»Nem mondta, de tudtam, hogy ön szertője volt.«

»Nem csak, hanem férjem volt. 4 éve keltünk egybe, csak titokban tartottuk.«

»Mondhatom, jól megőrizték a titkot, gúnyolódott Luczián.

— Igen, de sokszor akartam már mondani, most már nyíltan kimondom, hogy az én nevem is Bielinszky ép úgy, mint az öné!

— Elhiszem — felelt Luczián — de be tudja bizonyítani?

— Jó! tehát követelni fogom jogaimat, először a nevet, aztán az örökséget.

— Különös, hogy kegyed csak akkor lép fel, mikor már Marczin nem tud ellenmondani!

— Ellenmondani? Nekem? Csak még egy héttel élt volna tovább, megmondta volna ő maga, mert elhatároztuk, mikor egybekeltünk, hogy csak akkor szólunk, ha gyermekünk lesz. Tehát érti már?

— Szerencsétlen! — mormogott Luczián.

— Nos miért nem szól? Ha ön nem akar elismerni, majd behízem a törvény útján, hiszen Tarajovban keltünk egybe!

Alig mondta ki ez utolsó szavakat, nagyon elkomorodott, eszébe jutott, hogy a templom leégett, a pap 2 évvel ezelőt megőrült, atyja mit sem tud a dologról s így nincs semmi bizonyítéka. Sirva fakadt. »Ónuralom! Pannronkska!« — szólt Luczián.

— Ne merjen így nevezni! Esküszöm a keresztre feszítettre, hogy —

— Sohse bajlódjék, az úgy sem tesz rám semmi hatást!

Borzalmas tekintetet vetett rá a nő.

— Nem mer talán haza menni? Most már elvégeztük!

— Mi lesz gyermekemből?!

— Sajnálom, de hát ön még fiatal, szép, sokan megszerethetik még mint Marczin, ezt még senki sem mondta önnek? Kérdé gúnyosan mosolyogva.

— Senki volt az egyhangu felelet. Janina szemei nedvesek voltak, de nem törülte meg, olyan kifejezéstelen tekintetet vetett hol jobbra, hol balra, majd szótalanul megfordult s elment a merre jött. Luczián még néhány percig ott maradt, »Azt hiszem — szólt magában — ez nem háborgat többé! A nőnek csak annyit kell mondani, hogy szép s ha olyan dühöd, is mint a párducz, tüstént lecsendesül.

Mikor Kázmér azt mondta Xéniának, hogy a papiroknak meg kell lenniük Lucziánnál, maga is kételkedett a dolog felett. Ez még Marczin halála előtt történt, mikor pedig Luczián behozott egy tömeg papírt, kérdéseket intézett hozzá, mit ez nem igen szívesen vett.

— Tehát te azt hiszed, hogy a szeszgyár hoz 4000 frtot? Hisz ez lehetetlen, de ha úgy is volna, az a sok ujtás, tatarozás, beruházások felemésztették volna. Ez alatt keresgélte az iratot, de hiába.

— Majulik Iczignek megvan még a másik példány?

— Körülbelől!

— Mi lett az előbbi bérlőből?

— Taubenkubel Naftali tönkrement, talán már meg is halt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A hercegprimás ujéve.

Budapest, decz. 29. (Saj. tud. táv.)
A hercegprimás a karácsonyi ünnepeket udvarával együtt Budapesten töltötte, ujévre is itt marad. Egészségi állapota javult ugyan, de az ujévi tisztelgéseket még nem fogadhatja, mert a hosszas hangos beszéd könnyen megáthat neki. A tisztelgők a kapusnál kitett ivre jegyvezeték neveiket.

Botrány a tartománygyűlésen.

Bécs, december 29. (Saj. tud. táv.)
Az alsó-ausztriai tartománygyűlés tagjainak választásánál Benedikt szintén a jelöltek között volt, amiért Schneider képviselő kijelentette, hogy zsidót nem

választ és zsidóra nem adja szavazatát. Benedikt erre visszaküldte Schneidernek:

— Legközelebb felpofozom, gazemberi Erre kölcsönös szitkozódás és óriás zaj keletkezett. Lueger a plenum elé rosszalási indítványt tett a botrányos esetre nézve, a melyet a Ház elfogadott.

Ghyka herceg meghalt.

Budapest, decz. 29. (Saját tud. táv.)
Bukarestből távirják, hogy a román senatus volt elnöke: *Ghyka herceg meghalt.*

A szerb kormányválság.

Belgrád, decz. 29. (Saj. tud. táv.)
Miskovics tábornok lemondott a kabinetalakításról, mert úgy programja, mint a személyi kérdések dolgában legyőzhetetlen akadályokra bukkant. Ennek következtében a király Szimicset Bécsből táviratilag Belgrádba hívta, hogy vegye át a kabinet megalakítását. A király azt óhajtja, hogy a külügyi, hadügyi és belügyi tárczákat az ő bizalmi embereivel töltsék be, a többi tárczát pedig mérsékelt radikálisoknak és liberálisoknak engedjék át.

Belgrád, decz. 29. (Saj. tud. táv.)
Risztics a liberális központi bizottság tagjait táviratilag — egybehívta, hogy határozzanak arról, vajjon a liberálisok mennyiben vegyenek részt a kabinetalakításban. A Szimics-miniszterium megalakulását biztosra veszik.

Lövöldözött a kávéházban.

Budapest, decz. 29. (Saját tud. távirata.)
Szekeres Jenő békés-csabai születésű 26 éves állami kataszteri segéd-mérnök tegnap este a király-utcai Ungerleider-féle kávéházban mulatozás közben minden ok nélkül revolvert rántott elő és elsütötte. Mikor a rendőrök, kiknek azt állította, hogy magát akarta meglőni, beakarták kísérni, kést rántott és reájok rohant. Látták, hogy nagyon ittas, lefegyverezték s a kerületi kapitánysághoz kísérték.

KÖZGAZDASÁG.

Állatbiztosítás.

Akár államilag, akár megyeileg, akár községleg, akár szövetkezeti uton, akár bármely más alkalmas módon fogják eszközölni a királyi trónbeszédben megígért állatbiztosítást, a mai gazdasági rendet teljesen meg fogja változtatni.

Hiszen nem fog a kétökrös szegény gazda — ha egyik ökre is elpusztul — soha ökör nélkül maradni. Az a pár krajczárja, a mibe az állatbiztosítása fog kerülni, busásan meghozza kamatját abban, hogy a többi gazdák aránylag az ő kárát pótolni fogják.

Nem fognak parlagon heverni azok a hátrászeli havasi legelők, a hová eddig csak elvéve mertek állatokat legelni hajtani, mert az elkárosodás veszélyének voltak kitéve. Hiszen ha egy-egy ökröt a farkas el is fogja, azt — mert a kár közös — könnyen viselnék el.

Az állatbiztosítást okvetlenül követni fogja a gazdák összes állatainak törzskönyvezése; és ha ez meg van, feltétlenül meg fogja teremteni az ingó jelzalog-forgalmat.

Ez pedig megmérhetetlenül nagy lépés lenne a gazdák helyzetének javítása útján.

A határszéleken a marha csempészet megakadályozásáért az állatok törzskönyvezése már keresztül van vize.

Ott minden gazda kap egy takarékpénztári betéti könyvhez hasonló kis könyvecskét; abban állatai körül vannak írva és ennek megfelelőleg vezeti a törzskönyvvezető egy-két krajczárnyi díjért az állat törzskönyvet és mindkét

könyvbe a marhákra vonatkozó minden változást, gyarapodást és apadást közhitelességgel bevezet.

Magam tapasztaltam a havasaján, hogy birói végrehajtó a birói végrehajtást úgy eszközölte, hogy a több mint egy napi járó havasi legelőre kihajtott ökrökre vonatkozólag úgy fogantatosította a birói zárt, hogy ennek megtörténtét a törzskönyvbe és könyvecskébe leendő bejegyzés céljából a kinevezett könyvvezetőnél jegyzőkönyvbe adta. És ezzel a birói végrehajtás be lett fejezve.

Ha gyakorlatilag jól beválnak az ilyen ügyekben, miért ne lehetne az állati törzskönyvek segélyével az ingó kézi jelzalogbaadást fogantatosítani? A törzskönyvvezető rendes közhiteles bevezetéssel fogantatosítaná azt, körülbelül úgy, mint az ingatlanoknál, csak kevesebb formassággal.

Például: nem kellene kérvény; elég lenne, ha a közokiratot a hitelező felmutatja, azt a törzskönyvvezető záradékolná, e záradékot a törzskönyvbe is bevezetné; és a mikor a marhaleveleket kiállítja, e záradékot arra is rávezetné.

A vevő a vásárkor tájékozva lenne azonnal, hogy az az állat, melyet megvesz, esetleg többekkel együtt, bizonyos összeg erejéig kézi jelzalog tárgya és a vételár kifizetése előtt előbb a hitelezővel jönne tisztába.

Ma a gazdák személyes hitele szinte két olyan drága, mint a kereskedőké. Azzal védekeznek a hitelezők: ha nincs jelzalogilag biztosítva, minden személyes hitel, mit a gazda igénybe vesz, több rizikóval jár, mint a kereskedőknél. Mert előbb a per, aztán jön a végrehajtás és addig, míg a dolog annyira érték, tudhat a gazda ingó vagyonán és az ingatlan rendszerint már dologi teherrel van terhelve; gyakran nem szükséges ingatlanokat kell a hitelezőnek megszereznie, ha nem is pénzhez, de annak egyenértékéhez akar jutni.

A mint röviden kifejtett módon a hitelező előnyösebb helyzetbe fog jutni, el fogja engedni a rizikóért követelt kamat-többletet és ezzel nemcsak a földműveseken, de a csak ingó vagyonnal, gazdasági beruházásokkal és felszerelésekkel bíró bérlő-osztályon is segítve lesz.

A kivitel módjainak megállapítása, az erre vonatkozó törvényjavaslat megszerkesztése és megokolása, egy szóval az előkészítés és gyakorlati keresztülvitel munkája a magyar gazdák dolga.

Saját jól felfogott érdektükben szerkesztsek meg az erre vonatkozó törvényjavaslatokat és terjesztsek azokat az országgyűlés elébe, mert ott kérelmük, követelésük nem lesz elhangzó szó. Hiszen a király, midőn trónbeszédében erre egyenesen felhívta a gazdákat, már kitűzte e dolgot a haladás zászlójára.

Dr. Gidófalvy István.

A nők mint kenyérkeresők. A német szociáldemokrata kongresszuson Czetzkin Klára, a női emancipáció egyik előharcosa egy jelentést olvasott fel a női kérdésről, melyben a következő adatokat tárja elénk: az 1882. évben 25 millió nőre 5 és fél millió kenyérkeresőt lehetett számítani, vagyis csaknem negyede a lakosság női részének kereste meg kenyerét a családon kívül. Az 1895-iki népszámlálás szerint a keresetképes nők száma a legtágabb értelemben vett gazdasági téren 1882. óta 8 perccenttel emelkedett, a szűkebb körű gazdasági ágba pedig ugyancsak 8 perccenttel, holott a kenyérkereső férfiak száma 2, illetve 4 százalékkal apadt. Az ipar- és bányászatban 35 százalékos tesz ki az emelkedés a nők részén s a férfiakén csak 8-at; a kereskedelem terén pláne több mint 94-et, míg a férfiaknál csak 38-at.

Terménytőzsde.

Budapest, decz. 29.

B u z a	őszre, bácskai	8.17
	őszre, északi	8.18
	október-novemberre, bácskai	6.78
	okt.-nov.-re északi	6.79
R o z s	őszre bácskai	0.—
	őszre, északi	0.—
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.86
	okt.-nov.-re, északi	3.87
R e d c z e	október-novemberre, bácskai	11.35
	okt.-nov.-re, északi	11.48

Bécs, december 29.	
Buza tiszai	8.55-9.-
• bántási	8.20-8.-
• bántási	8.51-8.-
• szokványú ősre	3.18-0.-
B u z a szokványú tavaszra	3.90-0.-
R o z s tiszavidéki	7.20-7.-
• szokványú ősre	6.95-7.-
• szokványú tavaszra	0.00-0.-
T e n g e r i magyar	3.90-4.-

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. decz. 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122 25
Magyar koronajárdék	99.-
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122 75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.-
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.-
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97 75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.-
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97 50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	130.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	137.-
Osztrák járadék papírban	101 10
Osztrák járadék ezüstben	101 10
Osztrák járadék aranyban	123.-
Osztrák korona járadék	160 75

1860. osztrák államsorsjegyek	143.-
Osztrák magyar bankrészvény	935.-
Magyar hitelbank részvény	413.50
Osztrák hitelintézeti részvény	375.90
Osztrák-magyar államvasúti részvény	861.-
20 frankos arany (Napoleonődor)	9.53
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.90
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.78

Szerkesztő postája.

Fruskának. Helyben. Nagyon meglepett benünket a szerkesztő bácsi-féle titulázással és az aláírással nem találjuk összhangzónak bájos olvasónk sorainak komoly tartalmát. Ki sejtene már, hogy Magácska ezek után egy bölcsészeti problémát adjon fel a szerkesztőségnek? Na de méltányoljuk mindent »firtatni szerető» hajlamát, mert a kételkedés, székszis sok nagy igazságnak felderítésére vezetett már az emberiséget a tudományban és rátérünk Madách ama kritikus soraira, melyekhez Magácska komment

tárt óhajt mitőlünk. Mi szerintünk ama sorokban nem akart kifejezni egyebet a nagy filozóf költő, mint a világ és a földi dolgok mulandóságát, hiúságát Talán azon ütközik meg, hogy egy nagy filozófus költő ugyanarra tanítja az emberiséget, amire a szentírásban a böles Salamon? Ebben nemesak a bölesészek, de a költők is egyetértének Madách-csal. Köleseynek van egy Vanitatum vanitas cz. költeménye, Thakeray angol író »hiúság vásárának» nevezi a világot. Czitálhatnók még Lénant vagy Bayront is a sötét szemüvegű, ugynevezett pessimista, a költők közül a kik felfogásra rokonok Madách-csal. Sőt Schopenhauertől és Nitsché-től visszamenőleg egész Zoroasterig és Buddháig kimutathatnók kegyednek a világ mulandóságáról való felfogást, ha nem tételeznők fel azt, hogy mindent »firtatni szerető» természeténél fogva Kegyed arra szerkesztői külön üzenet nélkül is rá fog jönni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagy kiárusítás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy a karácsonyi ünnepeket megelőzőleg különösen karácsonyi ajándékoknak legcélszerűbb cikkekből **nagy kiárusítást** rendezünk és

mélyen leszállított árakban

árusítunk, főleg a legujabb női felöltők, legujabb téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi és női fehéreneműek, kitünő jó hazai vásznak, asztalneműek, szőnyegek és több száz darab női ruhaszövet maradékot, utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVEREK.

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Téli kabátok
6 frittól.

Téli gallérok
10 frittól.

Téli ruhaszövet
25 krtól.

Női posztó
50 krtól.

Angol szövetek
80 krtól.

barketek
22 krtól.

Vég jó vászon
4 frt 50 kr.

Vég jó Siffon
4 frt 20 kr.

Egy posztó kendő
2 frt.

Selyem fejkendő
80 kr.

275-11-26

Névjegyek 80 kr, 1 frt és 1 frt 50 krig leggyorsabban készülnek a „Szent László-nyomdában, Apácza-utca 3. sz.